

PROTOKOLL
fra
møtet i Omsetningsrådets arbeidsutvalg

mandag 20. januar kl. 10.00

(Møte nr. 1 2003)

Møtet ble satt kl. 10.00

Til stede: Ottar Befring (leder), Steinar Hauge, Harald Mork, Geir Grosberg og Harald Milli (for Bjarne Undheim)

Fra SLF: Haavard Elstrand, Sindre Flø, Roald Nes, Tor Erik Jørgensen, Randi Evju Schweigaard og Hanne Klægstad

Forfall: Bjarne Undheim

Lederen fastslo at møtet kunne gjøre vedtak.

1. DAGSORDEN

Vedtak:

Dagsorden godkjennes uten merknader.

2. GODKJENNING AV PROTOKOLL

Vedtak:

Protokoll fra møtene i Arbeidsutvalget 02. og 09.12.2002 godkjennes.

Innhold:

3.	Markedsregulering melk – Budsjett for administrasjonsgodtgjørelse 2002/2003	3
4.	Avsetningstiltak i melkesektoren – Satser ved salg til spesialmarkeder 1. halvår 2003.....	8
5.	Avsetningstiltak kjøtt – Klage fra Anders Tvedt på krav om tilbakebetaling av mottatt tilskudd til avvikling av svinehold.....	10
6.	Høring – Forslag til ny lov og forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen.....	12
7.	Reguleringsanlegg for hagebruksprodukter – Opphør av Gartnerhallens reguleringsoppgaver – Tilbakebetaling av restbevilgning – Haugesund – Endring av vedtak om tilbakebetaling	15
8.	Markedsregulering melk – Korreksjon av lagringssatser og lagergodtgjørelse for perioden 01.07.00-31.12.01.....	16
9.	Avsetningstiltak i melkesektoren – Satser for reguleringslagring 2002	19
10.	Markedsregulering fjørfe – Priskompensasjon for produksjon av skilleprodukter	23

3. Markedsregulering melk – Budsjett for administrasjonsgodtgjørelse 2002/2003

I henhold til § 2 i retningslinjene for markedsregulering i melkesektoren kan markedsregulator godtgjøres for de kostnader som påløper ved administrasjon av markedsreguleringen. Med brev av 28.10.02 oversender Tine BA forslag til godtgjørelse for administrasjon av markedsreguleringen for avtaleåret 2002/2003. Det søkes om godkjenning av kr 13 467 000. Budsjett for avtaleåret 2001/2002 ble godkjent av Omsetningsrådet 28.11.01 med en ramme på kr 9 418 750. Statens landbruksforvaltning har gått gjennom grunnlagsmaterialet sammen med Tine BA 22.11.02.

Den omfattende vurderingen som ble gjort i forbindelse med fastsettelsen av administrasjonsgodtgjørelsen i melkesektoren for perioden 1997/98 legges til grunn. I forbindelse med fastsettelse av administrasjonsgodtgjørelsen for 1998/1999 ble det foretatt en vurdering av hvilke administrative aktiviteter ved Norske Meierier sentralt, hos meieriselskapene og ved Norske Meieriers avdelinger som helt eller delvis kan godtgjøres over reguleringsregnskapet. Resultatet av denne vurderingen presenteres nedenfor og legges også til grunn for avtaleåret 2002/2003.

Kostnader ved Tine BAs hovedkontor

Følgende administrative oppgaver ved Tine BAs hovedkontor kan godtgjøres helt eller delvis over reguleringsregnskapet:

- Prognosearbeid
- Statistikker
- planlegging, oppsett og oppfølging av produksjonsprogram
- beregning av melkeanvendelse
- økonomiske beregninger og fakturering
- beregning av fraktkostnader for forsyningsmelk
- planlegging og oppfølging av transport av melk til andre aktører
- vurdering av reguleringstiltak
- markedskontakt, inn- og utland
- kontakt med meieriselskapene og eksterne avdelinger
- kontakt med Omsetningsrådet
- fellestjenester hos Norske Meierier sentralt

I brevet fra Tine BA framgår det at for arbeidsoppgavene ved hovedkontoret er det gjennomført en del endringer i rutiner og arbeidsopplegg. Dette innebærer en økning på 1,3 årsverk (+18 %). De største endringene er i controlleravdelingen og i logistikkavdelingen med en økning på 0,5 årsverk i hver av avdelingene. Kostnadene pr. årsverk øker med 4,9 % i forhold til forrige periode.

Tine BA har beregnet de ovennevnte oppgavene til å utgjøre 8,55 årsverk. Av disse er 3,3 årsverk til logistikk, 2 årsverk ved internasjonal avdeling, 1 årsverk i controlleravd. og 2,25 årsverk fordelt på andre avdelinger. Med en personalkostnad pr. årsverk ved Tine BAs hovedkontor på kr 523 800 blir de samlede personalkostnadene på kr 4 478 000.

Driftskostnadene ved hovedkontoret er budsjettert med kr 12 328 000. Antall årsverk ved Tine BAs hovedkontor knyttet til reguleringen utgjør ca 8,9 % av det totale antall årsverk. En slik andel tilsvarer driftskostnader på totalt kr 1 095 000, eller kr 128 100 pr. årsverk. Reisekostnader er sett opp med kr 80 000.

Styrets arbeid

Med utgangspunkt i styrets samlede kostnader¹ på 3,8 mill. kroner, og en andel på 12 % knyttet til markedsreguleringen, er kostnadene for styrets arbeid som skal dekkes over markedsreguleringen i avtaleåret 2002/2003 på kr 452 000. Andelen til styrets arbeid som er knyttet til markedsreguleringen er økt fra 10 til 12 %. Tine BA begrunner økningen med mer arbeid i styret pga. forslag til endring i markedsordningen for melk, økt fokus på melkeleveransene og forsyningssituasjonen.

Revisjon

Tine BA sine totale budsjetterte kostnader til revisjon for 2002/2003 er på 2 mill. kroner. Revisor har oppgitt at oppgavene til Omsetningsrådet utgjør ca. 15 % av det totale arbeidet som utføres for Tine BA. Utfra dette er budsjettet for revisjon av på kr 300 000.

Prognosearbeid ved Norsk Landbrukssamvirke

Norsk Landbrukssamvirke har budsjettert med kr 1 164 992 til sitt arbeid med prognoser for markedsregulatorene. Tine BA og Norsk Kjøtt sin andel av dette utgjør 42,5 %, mens Prior sin andel utgjør 15 %. Utfra dette faller kr 495 000 på Tine BA. Tine BA har tidligere ikke søkt om dekning av disse kostnadene som en del av administrasjonskostnadene, men bare lagt det inn som en del beregningsgrunlaget ved fastsetting av omsetningsavgiften.

Etablering av Tine Råvare

Tine BA søker om å få dekt deler av etableringskostnadene i forbindelse med endringer i organisasjonsstruktur og påfølgende endringer i administrative rutiner som en følge av NILFs forslag til ny markedsordning for melk og forslag om etablering av TINE Råvare. Selv om ny markedsordning for melk enda ikke er vedtatt har Tine BA startet arbeidet med en endring i tråd med det som ligger i forslaget fra NILF. Tine BA har orientert Statens landbruksforvaltning og Landbruksdepartementet om dette i eget møte. Tine BA søker om å få dekt kr 750 000 til dette ekstraarbeidet over administrasjonsgodtgjørelsen for avtaleperioden 2002/2003. Dette utgjør om lag halvparten av økningen i årsverk i søknaden.

Kostnader ved Norske Meieriers avdelinger

Følgende administrative oppgaver ved Tine BA avdelinger i Trondheim og på Klepp kan godtgjøres helt eller delvis over reguleringsregnskapet:

- oppfølging og kontroll av produksjonsprogram
- vurdering av reguleringstiltak.

Det blir budsjettert med 1,4 årsverk hos Tine BAs avdelinger i forbindelse med administreringen av markedsreguleringen. Dette er en reduksjon på 0,1 årsverk i forhold til forrige avtaleperiode. Med en lønnskostnad pr. årsverk på kr 417 138, er budsjettet for lønnskostnadene ved Tine BAs avdelinger på kr 584 000. I motsetning til tidligere har Tine BA har i år i tillegg inkludert kostnader til drift av avdelingene. Tine har satt disse driftskostnadene til kr 100 000 pr. årsverk som er 80 % av kostnadene ved hovedkontoret. Totalt utgjør da kostnadene med disse 1,4 årsverkene kr 140 000.

---

¹ eksklusive reisekostnader

Kostnader ved meieriselskapene

Følgende administrative oppgaver ved meieriselskapene kan godtgjøres helt eller delvis over reguleringsregnskapet:

- prognoser over melkeanvendelse
- produksjonsstyring av reguleringsprodukter
- Overføring av melk internt og mellom selskaper i forbindelse med leveranser til aktører, forsyning til konsummelk og reguleringsproduksjon.

Tine BA har lagt til grunn at det vil bli benyttet 9,5 årsverk hos meieriselskapene i forbindelse med administrasjon av markedsreguleringen. Dette er 0,3 årsverk mer enn forrige avtaleperiode. Med en årsverkskostnad på kr 417 138 blir lønnskostnadene i meieriselskapene på kr 3 963 000.

Som for avdelingene har Tine BA i år inkludert kostnader til drift av selskapene med samme driftskostnad per årsverk som for avdelingene. For selskapene utgjør disse kostnadene totalt kr 950 000.

Det er ført opp kr 180 000 i reisekostnader for meieriselskapene i forbindelse med administrasjonen av markedsreguleringen i 2002/2003. Disse kostnadene er knyttet til to årlige samlinger vedr. planlegging melkeanvendelse for kommende år og koordinering melkeanvendelsen spesielt for 3. kvartal, samt regulering i forbindelse med jul og påske.

I tabellen nedenfor framgår antall årsverk og kostnader for de to foregående avtaleperiodene, samt Tine BA sitt forslag for inneværende avtaleår.

	Omsetningsrådet		Forslag Tine BA	Endring sml. med forrige periode
	2000/2001	2001/2002	2002/2003	
Hovedkontoret				
Årsverk	7,95	7,25	8,55	1,3
Lønnskostnad pr. årsverk kr:	480 124	499 330	523 800	24 470
Driftskostnad pr. årsverk, kr	117 610	107 380	128 100	20 620
Totalt lønn og drift, kr	4 751 986	4 398 640	5 572 890	1 174 250
Avdelingene				
Årsverk	1,4	1,5	1,4	-0,1
Lønnskostnad pr. årsverk kr:	382 358	397 650	417 140	19 490
Driftskostnad pr. årsverk, kr	0	0	100 000	100 000
Totalt lønn og drift, kr	535 000	596 500	724 000	127 500
Meieriselskapene				
Årsverk	9,5	9,1	9,5	0,4
Kostnad pr. årsverk kr:	382 358	397 650	417 140	19 490
Driftskostnad pr. årsverk, kr	0	0	100 000	100 000
Totalt lønn og drift, kr	3 632 401	3 618 500	4 912 800	1 294 300
TOTALT				
Antall årsverk	18,85	17,85	19,45	1,6
Lønn	7 985 000	7 835 000	9 025 000	1 190 000
Drift	935 000	778 500	2 185 000	1 406 500
Reiser	240 000	210 000	260 000	50 000
Styret	250 000	274 500	452 000	177 500
Revisjon	300 000	240 750	300 000	59 250
Norsk Landbrukssamvirke	0	80 000	495 000	415 100
Etablering Tine Råvare			750 000	750 000
SUM	9 710 000	9 418 750	13 467 000	4 048 250

Etter dette utgjør budsjettforslaget fra Tine BA på totalt kr 13 467 000 for avtaleperioden 2002/2003. Dette er en økning på 4 mill. kroner, som tilsvarer 43 % sammenliknet med forrige periode.

Tabellen ovenfor viser at forslaget for 2002/2003 inneholder vesentlige endringer i forhold til tidligere år. De viktigste endringene er:

- Søknaden inkluderer driftskostnader ved avdelingene og selskapene. Dette er den

- vesentligste årsaken til økningen på driftskostnadene og utgjør 1,4 mill. kroner.
- lønnskostnadene øker med 1,2 mill. kroner. Hovedårsaken til dette er at antall årsverk øker med 1,6 årsverk, hvorav 1,3 ved hovedkontoret.
- Tine BAs andel av kostnadene til prognosearbeidet i Norsk Landbrukssamvirke inkluderes i administrasjonskostnadene.
- Søknad om å få dekt etableringskostnader av Tine Råvare.

Statens landbruksforvaltning sin vurdering av budsjettforslaget

Statens landbruksforvaltning mener det er viktig at Tine BA bygger opp tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å ivareta sine oppgaver som markedsregulator. Utfordringene i sektoren er store, og vil være det i mange år framover. Statens landbruksforvaltning mener det er riktig at driftskostnader for avdelingene og for selskapene tas med som en del av administrasjonsgodtgjørelsen. Dette blir også gjort i de øvrige sektorene. Driftskostnadene utgjør 24 % av lønnskostnadene. Dette anses som rimelig.

Tine BA har i budsjettforslaget økt antall årsverk med 1,6 i forhold til forrige avtaleperiode. I forbindelse med oppgavene for avtaleåret 2001/2002 skriver Tine BA at de har hatt en underdekning i antall årsverk forhold til budsjettet for denne avtaleperioden. Fra protokollen fra møtet i Arbeidsutvalget 21.06.02 framgår det at:

”Statens landbruksforvaltning kan se at arbeidet med markedsreguleringen i melkesektoren har økt både p.g.a. arbeidet med klager og p.g.a. økte krav i de enkelte avsetningstiltakene. Statens landbruksforvaltning ser gjerne at Tine BA avsetter tilstrekkelig med ressurser til arbeidet med markedsregulering og mener at dette bør begrunnes og synliggjøres i forbindelse med neste budsjettperiode. Den underdekningen de hevder å ha hatt for 1. halvår 2002 må da hensyntas inn i forslaget for avtaleåret 2002/2003.”

Statens landbruksforvaltning finner økningen i antall årsverk rimelig og vil derfor anbefale søknaden fra Tine BA på totalt 19,45 årsverk.

En del av søknaden innebærer godtgjøring av ekstra kostnader til omorganisering som følge av endringer i markedsordningene for melk, bl.a. etablering av Tine Råvare som egen organisatorisk enhet. I søknaden utgjør dette omlag halvparten av økningen på 1,6 årsverk. Denne andelen er av temporær karakter og det forventes, som Tine BA skriver, at årsverksforbruket vil bli redusert ved neste budsjettperiode. I tillegg blir det søkt om å få dekt kostnader på opptil kr 750 000 av prosjektmessig karakter. Organiseringen hos markedsregulator, og også arbeidet med nødvendige omorganiseringer, legger Omsetningsrådet seg i prinsippet ikke bort i. Omsetningsrådet vil heller ikke normalt dekke kostnaden med slike ekstraordinære tiltak. Tine BA har heller ikke tidligere søkt om dekning for slike kostnader.

Slik situasjonen er, med sterke føringer om at Tine BA må foreta en rask omorganisering, tilsier dette at det kan være en kostnad som bør deles på alle produsentene. Det vises også til at slike kostnader er dekt tidligere i andre sektorer, bl.a. ved omorganiseringen av fagsentrene for fjørfe og kjøtt f.o.m. 1999.

Statens landbruksforvaltning er innforstått med at det vil påløpe ekstrakostnader som den del av arbeidet med å forberede en ny markedsordning. Dette er imidlertid kostnader som i varierende grad også påløper for alle berørte aktører i sektoren. De kostnadene som er relevante her er markedsregulators ekstrakostnader ved endringer i markedsreguleringen som en følge av arbeidet med ny markedsordning. Statens landbruksforvaltning ser at det

på nåværende tidspunkt er vanskelig å spesifisere disse kostnadene. Det blir derfor foreslått at dette arbeidet dekkes etter regning etter en nærmere spesifisering som legges fram for Arbeidsutvalget i forbindelse med endelig bevilgning av kostnadsdekningen, begrenset oppad til kr 750 000. Også for styrets arbeid gjelder at det er markedsregulators ekstra kostnader med markedsregulering som dekkes.

Tine BA har tidligere ikke søkt om å få dekt sin andel av kostnadene til prognosearbeidet i Norsk Landbrukssamvirke over administrasjonsbudsjettet. Statens landbruksforvaltning mener at Tine BA, på samme måte som for de andre sektorene, bør få dekt disse kostnadene på til sammen kr 495 000. Beløpet på kr 80 000 for avtaleåret 2001/2002 var ikke knyttet til prognosearbeid, men til gjennomføringen av et eget prosjekt; "Gårdbrukerens produksjonsplaner".

Statens landbruksforvaltning varslet sist år en gjennomgang av administrasjons-godtgjørelsen. Statens landbruksforvaltning vil i løpet av 2003 foreta en ytterligere framstillingsmessig harmonisering av oppgavene i alle sektorer, og vil etter dette vurdere behovet for å foreta en ny gjennomgang av prinsippene og grunnlaget for kostnadene ved å administrere markedsreguleringen.

Med hjemmel i forskrift 28.11.96 for bevilgninger til reguleringstiltak innenfor melkesektoren § 2 gjøres følgende

Vedtak:

Arbeidsutvalget foreslår at Omsetningsrådet gjør følgende vedtak:

Tine BA godtgjøres med inntil kr 13 467 000 for administrasjon av markedsregulering i melkesektoren for avtaleåret 2002/2003.

4. Avsetningstiltak i melkesektoren – Satser ved salg til spesialmarkeder 1. halvår 2003

Omsetningsrådet vedtok 02.12.02 å endre forskrift om bevilgninger til reguleringstiltak innenfor melkesektoren ved å inkludere en ny § 5 a om salg av melkeprodukter til skip i utenriksfart, fangst og fiske i fjerne farvann, oljeboringsplattformer og til Svalbard.

Fram til nå er det bare Tine BA som har betjent spesialmarkedene. De har hatt en egen intern refusjonsordning vedrørende salg av meieriprodukter til spesialmarkeder, og har dekket de ekstra kostnadene det medfører med egne midler. Andre aktører har også hatt adgang til å tilby sine varer til spesialmarkedet, men måtte da, på samme måten som Tine BA, finansiere dette med egne midler.

En viktig begrunnelse for å etablere avsetningstiltaket som en del av markedsreguleringen på melk, på lik linje med kjøtt- og fjørfesektorene, er at dette kan gi en viss økning i det totale salg av norske melkeprodukter i tråd med omsetningslovens formål. Det vil også i større grad gi mulighet for at alle aktører kan selge produktene sine til spesialmarkedene.

Det heter i forskriften at:

Ved salg av visse norskproduserte melkeprodukter til skip i utenriksfart, fangst og fiske i fjerne farvann, oljeboringsplattformer og til Svalbard, ytes prisnedskrivning eller følgende regler:

Det gis prisnedskrivning ut fra egne satser på følgende varegrupper:

- yoghurt (sats pr. liter solgt)

- smør (sats pr. kg solgt)

- ost (sats pr. kg solgt)

Prisnedskrivningssatsene fastsettes av Arbeidsutvalget etter forslag fra markedsregulator og på grunnlag av forskjellen mellom markedsregulators listepriiser for de aktuelle varene ved salg til dagligvaremarkedet innenlands, og de salgspriser markedsregulator holder i spesialmarkedene.

På bakgrunn av dette fremmer Tine BA i brev av 17.12.02 følgende forslag til satser for 1. halvår 2003:

- Yoghurt kr 4,25 pr. liter
- Hvitost kr 15,00 pr. kg
- Smør kr 6,50 pr. kg.

Det eksisterer ikke egen prisliste for spesialmarkedene. Forslaget er basert på Tine BA sine prislister til storhusholdning pr. 01.02.03 og samtaler med aktuelle skipshandlere om hvilke priser som vurderes som aktuelle å kunne ta i disse markedene for å kunne konkurrere med utenlandske aktører som leverer samme sted.

Med utgangspunkt i vedlagte prislister og forslaget til satser vil dette gi en uveid gjennomsnittlig pris for de mest aktuelle produktene til disse markedene på ca. kr 13 pr. liter yoghurt, kr 27 pr. kg for smør og kr 48 pr. kg for hvitost (Norvegia skorpefri vil ha en pris på ca. 42 kr pr. kg). Knut Frode Lid i Tine BA bekrefter muntlig 09.01.03 at dette er et riktig uttrykk for prisuttaket i spesialmarkedene og at de vil benytte samme satser (dvs. ovennevnte) for alle artiklene innenfor de aktuelle produktgruppene.

Oppnådd pris for hvitost på eksportmarkedene er for tiden ca. 20 kr pr. kg. Prisnedskrivningen ved av eksport av hvitost vil dermed normalt være mellom 10 og 15 kr pr. kg. Satsen ved salg til spesialmarkedene vil da kunne bli høyere enn prisnedskrivningen ved reguleringseksport, og isolert sett kan således salg til spesialmarkedene framstå som mer kostbart for markedsreguleringen enn reguleringseksport. Men, som Tine BA skriver i sitt brev, oppnår de en høyere pris og bedre inntjening til bonden ved salg til disse markedene enn ved reguleringseksport. For hvitost vil dette oppveie de merkostnadene som i perioder vil kunne oppstå når prisnedskrivningen (satsen) til dette markedet er større enn prisnedskrivningen ved reguleringseksport.

Tilsvarende er oppnådd pris for smør på eksportmarkedene for tiden ca. 10 kr pr. kg og prisnedskrivningen ved reguleringseksport normalt mellom 10 og 15 kr pr. kg. Denne er vesentlig høyere enn den satsen som blir foreslått for spesialmarkedene. For smør vil det derfor helt klart være mer kostnadseffektivt for markedsreguleringen å flytte salg fra eksport- til spesialmarkedene.

Utfra dette finner Arbeidsutvalget forslaget til satser rimelig, og vil med hjemmel i forskrift 28.11.96 for bevilgninger til reguleringstiltak i melkesektoren § 5a gjøre følgende

Vedtak:

Følgende satser fastsettes for salg av melkeprodukter til skip i utenriksfart, fangst og fiske i fjerne farvann, oljeboringsplattformer og til Svalbard i 1. halvår 2003:

Yoghurt	kr 4,25 pr. liter
Hvitost	kr 15,00 pr. kg
Smør	kr 6,50 pr. kg.

5. Avsetningstiltak kjøtt – Klage fra Anders Tvedt på krav om tilbakebetaling av mottatt tilskudd til avvikling av svinehold

Forskriften om tilskudd til produsenter som slutter med svinehold ble fastsatt av Omsetningsrådet 07.10.1999. En forutsetning for utbetaling av tilskudd var at slaktning av svin skulle være foretatt i løpet av en 5-måneders periode etter avtaleinngåelse. En tilsvarende forskrift ble fastsatt 12.05.2000. Av § 8 i forskriften framgår det at dersom produsentene bryter avtalen, skal det samlede tilskuddsbeløpet, inkludert morarenter, tilbakebetales.

Det har i henhold til forskriftens § 8 blitt foretatt kontroller for å avdekke eventuelle leveranser etter fristen som var fastsatt i avtalen. Den første kontrollperioden (01.04.2000–01.04.2001) avdekket noen uregelmessigheter og til sammen kr 82 000 ble krevet tilbake fra åtte produsenter. I den andre kontrollrunden er det kontrollert om det er foretatt leveranser fra produsenter, i tidsrommet 01.04.2001–01.06.2002. Alle produsenter hvor det ble registrert leveranser i denne kontrollperioden har mottatt brev fra Statens landbruksforvaltning (SLF) hvor det ble bedt om en forklaring på for sen levering.

De mottatte forklaringene førte til at en del av de aktuelle kravene ikke ble fremsatt. Blant begrunnelser som ble godtatt var feil eller forveksling av produsentnummer eller gris som var syke da siste leveranse innenfor fristen skulle foretas. Tilsvarende begrunnelser ble akseptert i første kontrollrunde.

I andre kontrollrunde har det blitt krevet tilbakebetaling fra 5 produsenter på til sammen kr 34 100. Alle kravene er innbetalt med unntak for kravet om tilbakebetaling fra Anders Tvedt på kr 900. Det var i følge leveranseregisteret for kjøtt levert 3 gris til slakt etter 5-måneders frist. Tilskuddet som ble utbetalt etter avtaleinngåelsen i 1999 utgjorde kr 114 000. Beløpet som er krevet tilbakebetalt, er fastsatt etter de samme prinsipper som ble benyttet ved innkreving av urettmessig mottatt tilskudd i første kontrollrunde.

Opplysninger fra klageren:

Tvedt klager på vedtaket om tilbakebetaling av tilskudd i brev datert 05.12.2002, som er innenfor klagefristen. Han forklarer at da grisene skulle sendes til slakteriet var det tre gris som var syke, og sjåføren ville ikke ta disse med på transporten. Grisene led henholdsvis av diare, knivrygg og brokk. Ifølge Tvedt kan sjåføren bekrefte hendelsen da grisene skulle leveres. Grisene overlevde og ble ikke levert slakteriet før i september 2001. Grunnen til at det tok så lang tid var at Tvedt var usikker på hvordan han skulle håndtere disse grisene som han ifølge avtalen egentlig ikke kunne levere til slakteriet. Tvedt forela Felleslakteriet sitt dilemma og fikk klarsignal om å levere ut fra at det ikke var slike tilfelle forskriften omfattet.

Vurdering:

Avtalen ble underskrevet 10.11.1999, slik at siste leveranse fra bruket skulle vært foretatt innen 10.04.2000. Ingen av de syke grisene døde, og de tre grisene ble levert slakteriet 18.09.2001, ca. 17 måneder etter den fastsatte fristen for siste leveranse. I følge opplysninger fra Tvedt ble føringen gjennomført over en mye lengre periode enn hva som kunne ansees som økonomisk lønnsomt. Årsaken til den svært sene leveransen var dilemmaet Tvedt beskriver med å bli kvitt grisene når avtalen faktisk ikke tillot leveranser til slakteriet.

I vurderingen av reaksjonsform vektlegges at leveransen omfattet kun tre griser og at grunnen til at de ble beholdt på gården var at de ikke var leveringsdyktige når siste leveranse innenfor 5-måneders fristen skulle skje.

I den andre kontrollrunden er forklaringer fra to produsenter akseptert hvor den ene har levert en gris og den andre har levert to griser etter fristen. Begge produsentene begrunnet i brev til Statens landbruksforvaltning at grisene ikke hadde blitt levert innenfor fristen på grunn av at grisene ikke var leveringsdyktige da slakteribilen skulle hente de resterende grisene på bruket.

Fra Tvedt ble det imidlertid ikke mottatt noen forklaring på hvorfor de tre grisene ble levert så lang tid etter fristen. I følge Tvedt ble dette forklart på telefon. Ikke-skriftlige forklaringer benyttes vanligvis ikke som dokumentasjon i saksbehandlingen. Etter at den skriftlige begrunnelsen er mottatt, vurderer vi disse tilfellene til å være ganske like, og reaksjonsmåten bør også være så lik som mulig.

Både i første og andre kontrollrunde har det til en viss grad blitt tatt hensyn til dårlig helse kombinert med et lite antall gris, når dette er begrunnelsen for at leveransene ikke er skjedd innenfor 5-måneders fristen.

Et annet moment som tilsier en mild reaksjon i dette tilfellet er at Fellesslakteriet ga klarsignal for leveranse av de tre grisene og mente at forskriften ikke gjaldt for denne type tilfelle. Fellesslakteriet er en del av forvaltningen av denne ordningen, og produsenten burde kunne forholde seg til de svar som ble gitt.

Av § 9 i forskriften framgår det at SLF i særlige tilfelle kan gi dispensasjon fra forskriften. På bakgrunn av ovenstående vurdering foreslår Statens landbruksforvaltning at dispensasjon fra forskriften innvilges.

Med hjemmel i forskrift for tilskudd til produsenter som slutter med svinehold av 07.10.1999 gjøres følgende

Vedtak:

Arbeidsutvalget slutter seg til Statens landbruksforvaltning sin vurdering. Med hjemmel i § 9 i forskrift for tilskudd til produsenter som slutter med svinehold av 07.10.1999, imøtekommes klagen fra Anders Tvedt.

6. Høring – Forslag til ny lov og forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen

Landbruksdepartementet sendte 18.11.02 forslag til ny lov og forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen ut på høring. Høringsfristen er satt til 1. februar 2003. Den nye loven er ment å erstatte lov 13. juni 1975 nr. 46 om regulering av ervervsmessig husdyrhold, og den nye forskriften er ment å erstatte forskrift 26. mai 1994 nr. 370 om regulering av ervervsmessig husdyrhold.

Forslag til lovendring:

Det foreslås å oppheve reguleringen av anlegg og å lovfeste hvilke forhold som kan danne grunnlag for innvilgelse av konsesjon. Videre foreslås det at dersom det er konkret mistanke om ulovlig samarbeid må produsentene sannsynliggjøre at de produserer for egen regning og risiko. Dette vil være aktuelt der flere personer i en nærmere definert krets av nærstående driver svine- eller fjørfeproduksjon. Det foreslås at en konsesjonsrettighet bortfaller dersom det ikke har vært ervervsmessig hold av svin eller fjørfe på bruket de siste ti årene. Til slutt fremmes det forslag om å innføre en overtredelsesavgift på produksjon ut over konsesjonsgrensen eller tildelt konsesjon.

Forslag til forskriftsendring:

Departementet foreslår en omlegging av konsesjonsbestemmelsene fra å regulere antall innsatte slaktedyr, til å regulere antall omsatte og slaktede slaktedyr. For regulering av smågrisproduksjonen er det lagt frem to alternative forslag til forskrifter. Det ene forslaget gjelder regulering av antall omsatte og slaktede purker, og det andre forslaget gjelder regulering av antall omsatte og slaktede smågris. Når det gjelder eggproduksjonen foreslås det at konsesjonsbestemmelsene fortsatt skal regulere antall innsatte høner. Reguleringen av innsett foreslås opphevet, slik at produsentene kan tilpasse størrelsen på innsettene ut fra egne behov.

Det foreslås i tillegg noen mindre endringer og presiseringer i både lovteksten og i forskriftstekstene.

Konsesjonsgrensene:

Departementet har innhentet en vurdering fra Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) om konsekvenser ved en eventuell økning av konsesjonsgrensene og potensielle strukturfordeler.

Når det gjelder fjørfeproduksjon er vurderingene knyttet til slaktekylling. NILF har anslått besparelser i størrelsesorden 50 øre pr. kg kjøtt ved et produksjonsomfang på over 120 000 dyr pr. år. Det er først og fremst kraftfôrprisen som er viktig for prisnivået på fjørfekjøtt. Det foreslås at konsesjonsgrensene for slaktekylling og kalkun økes med 50 prosent (fra 80 000 til 120 000 dyr pr. år for slaktekylling og fra 20 000 til 30 000 dyr pr. år for kalkun).

Fra 01.01.03 ble rammevilkårene for eggproduksjon endret. De nye kravene til innredninger vil øke investeringskostnadene og arbeidsforbruket ved nybygg. NILF indikerer at kostnadene (arbeid og bygg) kan bli senket i størrelsesorden 90 øre i forhold til i dag pr. kg egg ved en økning av produksjonen med 50 prosent. Grensen foreslås satt til 7 500 høner pr. år, en økning på 50 prosent.

I forhold til en økning av konsesjonsgrensene på svinekjøtt på 30 prosent mener NILF at kostnadene vil kunne reduseres med 2 til 3 kroner pr. kg svinekjøtt. Dette vil i første rekke være reduksjoner i arbeidsforbruket. NILF påpeker imidlertid at dette er meget usikre anslag. Landbruksdepartementet foreslår å øke konsesjonsgrensene for slaktegris med 43 prosent (fra 1 400 til 2 000 dyr pr. år). Det begrunnes med at dette vil bidra til en mer kostnadseffektiv og konkurransedyktig produksjon innefor svineholdet.

Når det gjelder smågris- og kombinert produsenter er det to alternative forslag. Ved regulering av antall omsatte og slaktede purker er grensen forslått til 125 dyr pr. år, mens det for regulering og slakt av antall omsatte smågris er forslått 4000 dyr pr. år.

Statens landbruksforvaltnings vurdering:

Slik Statens landbruksforvaltning ser det er det to forhold i forslagene som vil kunne ha direkte betydning for Omsetningsrådets ansvarsområde. Vurderingen i det følgende er avgrenset til disse to forhold.

For det første foreslås i forslag til lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen § 10 at det innføres overtredelsesavgift for produksjon ut over konsesjonsgrensen eller tildelt konsesjon. Avgiften skal etter forslaget tilfalle Omsetningsrådets fond for omsetningsavgift for egg, fjørfekjøtt og kjøtt.

Etter Statens landbruksforvaltnings mening er innføring av overtredelsesavgift en sanksjonsform som virker rimelig i forhold til den type lovovertrødelse som loven regulerer. Dersom produsentene produserer utover de grenser som er satt vil det føre til endringer i markedsbalansen. Det er i strid med de øvrige produsentenes interesser at noen har en ulovlig stor produksjon, og kan påføre de øvrige produsentene et økonomisk tap ved at det i gitte situasjoner bidrar til at det blir for mye varer på markedet. Begrunnelsen for at avgiftspengene tilfaller Omsetningsrådets fond på de respektive sektorene er at skaden som påføres ved overproduksjon kan repareres ved at avgiftspengene kanaliseres tilbake til produsentene gjennom fondet for markedsregulering.

Når det gjelder forvaltningen av den foreslåtte overtredelsesavgiften, vektlegger Statens landbruksforvaltning at den nye avgiften skal kunne innkreves uten stor innsats av ressurser. Den gjeldende sanksjonsformen er hovedsakelig trekk i produksjonstilskudd, og dette blir forvaltet av Fylkesmannen. Det legges opp til at innkrevingen av overtredelsesavgiften skal knyttes til Leveranseregisteret og det er Statens landbruksforvaltning som er ansvarlig for dette registeret.

For det andre foreslås det i forslag til forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen § 1 at konsesjonsgrensene skal økes. Konsesjonsgrensene ble sist økt i 1995.

Statens landbruksforvaltning tar til etterretning at de økte konsesjonsgrensene legger til rette for økt effektivitet, men konstaterer også at markedsreguleringen vil kunne påføres store kostnader dersom det ikke er balanse mellom produksjonsregulerende tiltak på den ene siden og markedsregulerende tiltak på den andre siden. Dette innebærer en stor sannsynlighet for en ubalanse fortrinnsvis i markedene for svin og fjørfe i 2004, og kanskje også i påfølgende år inntil markedet igjen vil stabilisere seg.

Statens landbruksforvaltning hadde fremmet følgende forslag til vedtak:

1. Den foreslåtte hevingen av konsesjonsgrensene vil i en overgangsperiode kunne føre til økt ubalanse fortrinnsvis i markedene for svinekjøtt, kylling og egg, noe som vil kunne medføre økt behov for markedsregulering inntil markedene igjen har stabilisert seg.
2. Omsetningsrådets arbeidsutvalg finner det rimelig at det innføres en overtredelsesavgift ved produksjon ut over gjeldende konsesjonsgrense eller tildelt konsesjon, og at avgiften tilfaller fondene for omsetningsavgift for kjøtt og fjørfe.
3. I forhold til forvaltningen av overtredelsesavgiften legger arbeidsutvalget til grunn at dette ikke vil innebære noen vesentlig økning i behovet for administrasjon knyttet til Omsetningsrådet.

På bakgrunn av diskusjonen under møtet fremmet lederen forslag om følgende endringer:

- Under pkt. 1 tilføyes: "Med reduserte muligheter for eksport må det forventes at markedsforstyrrelsen i større grad vil komme innenlands" (foreslått av Harald Milli).
- Nytt pkt. 2: "Omsetningsrådets arbeidsutvalg tar til etterretning at de økte konsesjonsgrensene legger til rette for økt effektivitet" (foreslått av Steinar Hauge).
"Omsetningsrådets arbeidsutvalg tar videre til etterretning at det knytter seg stor usikkerhet til anslagene for kostnadsreduksjon" (foreslått av Harald Milli).
- Sekretariatets forslag pkt 2 og 3 endres til pkt. 3 og 4.

Ut fra gjeldende høringsfrister, fastsatt til 1. februar 2003, vil saken kun bli forelagt Omsetningsrådets arbeidsutvalg og ikke Omsetningsrådet.

Vedtak:

Omsetningsrådets arbeidsutvalg har vurdert forslaget til ny lov og forskrift med utgangspunkt i organets ansvarsområde som er markedsregulering.

1. Den foreslåtte hevingen av konsesjonsgrensene vil i en overgangsperiode kunne føre til økt ubalanse fortrinnsvis i markedene for svinekjøtt, kylling og egg, noe som vil kunne medføre økt behov for markedsregulering inntil markedene igjen har stabilisert seg. Med reduserte muligheter for eksport må det forventes at markedsforstyrrelsen i større grad vil komme innenlands.
2. Omsetningsrådets arbeidsutvalg tar til etterretning at de økte konsesjonsgrensene legger til rette for økt effektivitet. Omsetningsrådets arbeidsutvalg tar videre til etterretning at det knytter seg stor usikkerhet til anslagene for kostnadsreduksjon.
3. Omsetningsrådets arbeidsutvalg finner det rimelig at det innføres en overtredelsesavgift ved produksjon ut over gjeldende konsesjonsgrense eller tildelt konsesjon, og at avgiften tilfaller fondene for omsetningsavgift for kjøtt og fjørfe.
4. I forhold til forvaltningen av overtredelsesavgiften legger arbeidsutvalget til grunn at dette ikke vil innebære noen vesentlig økning i behovet for administrasjon knyttet til Omsetningsrådet.

7. **Reguleringsanlegg for hagebruksprodukter – Opphør av Gartnerhallens reguleringsoppgaver – Tilbakebetaling av restbevilgning – Haugesund – Endring av vedtak om tilbakebetaling**

I forbindelse med at Gartnerhallens anlegg i Haugesund ble oppgitt solgt i august 1999, gjorde Omsetningsrådet i møte 20.03.00 vedtak om at det ikke avskrevne tilskuddet, på kr 1 783 767, gitt reguleringsanlegget skulle tilbakebetales.

Anlegget i Haugesund hadde fått innvilget tilskudd både i 1981 og i 1986. Tilskuddene var på henholdsvis 4 mill. kroner og kr 700 000. I henhold til sluttoppgavene var kostprisfordelingen for tilskuddet gitt i 1981 på 83 % for bygningsdelen og 17 % på utstyr, og for tilskuddet gitt i 1986 på henholdsvis 85 % og 15 %.

Med brev av 04.05.00 ba Gartnerhallen om at vedtaket måtte revurderes blant annet på bakgrunn av at en mente at det var benyttet feil oppstartsår for avskrivningstiden for tilskuddene.

Ved nærmere gjennomsyn fant en at tilskuddet gitt i 1981 burde vært avskrevet ett år lenger enn opprinnelig beregnet. I møte 11.05.01 omgjorde Omsetningsrådet vedtaket av 20.03.00.

Avskrivningstiden for tilskuddet gitt i 1981 ble beregnet til 18 år. Avskrivningstiden for tilskuddet gitt i 1986 ble ikke endret. Det nye beløpet som skulle kreves tilbake var kr 1 673 100.

Med brev av 09.06.01 ba Gartnerhallen om at tilbakebetalingskravet på kr 1 673 100 fastsatt av Omsetningsrådet i møte 11.05.01 måtte reduseres med kr 334 620 under henvisning til at blomsterdelen av anlegget, som ble angitt til å utgjøre 20 % av anlegget totalt, ikke var solgt. Omsetningsrådet behandlet saken i møte 28.11.01, og opprettholdt da tilbakebetalingskravet på kr 1 673 100 fastsatt i møte 11.05.01.

Senere har det kommet frem at anlegget i Haugesund ble solgt til Gro industrier 31.12.97, og senere solgt videre. Avskrivningstidens slutt skulle således i tråd med vurderingen for andre anlegg overdratt Gro industrier, jf. oppfølgingen av Omsetningsrådets vedtak av 20.03.00, ha vært 31.12.97, og ikke august 1999 som tidligere opplyst. At anlegget ble overdratt Gro industrier 31.12.97 fremgikk ikke av dokumentasjonen Gartnerhallen oversendte Omsetningsrådets sekretariat og Statens landbruksforvaltning i forbindelse med saksbehandlingen av det aktuelle anlegget.

Beregning av avskrivningstid mv.:

Avskrivningstiden beregnes for hele år. Det legges til grunn at anlegget ble solgt 31.12.97.

Sluttoppgave for tilskuddet på 4 mill. kroner (gitt i 1981) ble sendt inn til Omsetningsrådet 16.11.81 og er etter dette avskrevet 16 år, fra og med 1982 til og med 1997. Det gjenstår med andre ord 14 år av avskrivningstiden for bygningsdelen. Kostprisfordelingen er som nevnt over 83 % for bygningsdelen og 17 % for utstyr. Ikke avskrevet tilskudd av tilskuddet gitt i 1981 beregnes til kr 1 549 300.

Sluttoppgave for tilskuddet på kr 700 000 (gitt i 1986) er sendt inn fra Gartnerhallen 03.09.86 og er etter dette avskrevet 11 år, fra og med 1987 til og med 1997. Det gjenstår

19 års avskrivningstid for bygningsdelen. Kostprisfordelingen er som nevnt over 85 % for bygningsdelen og 15 % for utstyr. Ikke avskrevet tilskudd av tilskuddet gitt i 1986 er kr 376 800.

Totalt er ikke avskrevet tilskudd gitt til anlegget i Haugesund på kr 1 926 100, kr 253 000 mer enn Omsetningsrådets vedtak av 11.05.01 tilsa.

Med hjemmel i Omsetningsrådets generelle vedtak av 20.03.2000 om tilbakebetaling av ikke avskrevne tilskudd til reguleringsanlegg og Omsetningsrådets forskrift 21.05.79 nr. 4272 om tilbakebetaling av tilskudd bevilget til reguleringsanlegg § 1, gjøres følgende

Vedtak:

Arbeidsutvalget foreslår for Omsetningsrådet at det gjøres følgende vedtak:

1. Vedtak av 11.05.01 og 28.11.01 om tilbakebetaling av kr 1 673 100 i forbindelse med salg av Gartnerhallens anlegg i Haugesund oppheves.
2. Av midler stilt til disposisjon fra jordbruksavtalen til reguleringsanlegg skal det betales tilbake kr 1 926 100 av tilskudd gitt til Gartnerhallens anlegg i Haugesund. Av dette gjenstår å innbetale (kr 1 926 100 – kr 1 673 100) kr 253 000. Midlene bokføres som tilbakeførte bevilgninger til reguleringsanlegg.

8. Markedsregulering melk – Korreksjon av lagringssatser og lagergodtgjørelse for perioden 01.07.00-31.12.01

Synnøve Finden ASA klager i brev av 14.09.01 Omsetningsrådets vedtak 19.06.01 vedr. satser for reguleringslagring for 1. halvår 2001.

Klagen framsettes med hjemmel i omsetningsloven § 11, fjerde ledd der det heter at:
”Departementet kan gjera om Omsetningsrådet sine vedtak om bruk av avgiftspengar etter fyrste ledd dersom vedtaket er i strid med lov, føresegner eller gjeldande jordbruksavtale. Kongen kan gjera om vedtak dersom vedtaket er i strid med samfunnsinteresser.”

Statens landbruksforvaltning (SLF) vil bemerke at det ikke foreligger noen generell klagerett på vedtak i Omsetningsrådet, jf. ot.prp. nr. 67 (1990-91) s. 2. Imidlertid legges det til grunn at Omsetningsrådet har adgang til å omgjøre egne vedtak i overensstemmelse med alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper slik de kommer til uttrykk i forvaltningsloven § 35. I tillegg har Landbruksdepartementet og Kongen en omgjøringsadgang i henhold til omsetningsloven § 11 fjerde ledd.

I det følgende behandles Synnøve Findens klage som begjæring om at Arbeidsutvalget omgjør tidligere vedtak i henhold til forvaltningsloven § 35. I og med at Synnøve Finden har formulert sitt brev som klage, vurderes det helt til slutt om Synnøve Findens brev skal oversendes Landbruksdepartementet for vurdering av omgjøring i henhold til omsetningsloven § 11 fjerde ledd.

Synnøve Finden ASA ber i brev av 25.09.01 også om møte for å drøfte de punktene som reises i klagen. Statens landbruksforvaltning har hatt møte med Synnøve Finden ASA 01.02.02 og møter med Tine BA og Synnøve Finden ASA 07.10.02 og 30.10.02.

I brevet av 14.09.01 klager de også på omsetningsavgiften på melk for 2. halvår 2001 og på sats og minstepris for smørølje til margarinindustrien for 2001. Klagen vedrørende omsetningsavgiften er behandlet og avvist av Landbruksdepartementet i brev av 11.01.02. Videre er anførselene fra Synnøve Finden ASA når det gjelder sats og minstepris for smørølje til margarinindustrien for 2001 behandlet i forbindelse med oppgaven for 2. halvår 2001 i Arbeidsutvalget 03.04.02, sak 29. I denne konkluderes det med at det ikke er grunnlag for å foreta endringer i satsene for den perioden Synnøve Finden ASA påklager. Det ble forutsatt at klagespørsmålet ble behandlet senere. Det er ikke kommet merknader til dette vedtaket. Synnøve Finden ASA opplyser (pr. telefon med John Lilleborge 13.01.03) at de aksepterer Arbeidsutvalgets vedtak. Det er således ikke nødvendig å sende saken til Landbruksdepartementet.

Etter dette gjenstår det å ta stilling til klagen vedr. satser for reguleringslagring for 1. halvår 2001.

Satser for reguleringslagring for 1. halvår 2001

Anførselene fra Synnøve Finden ASA når det gjelder satser for reguleringslagring i 1. halvår 2001 er behandlet i forbindelse med fastsettelse av satser for 2. halvår 2001 (21.06.02, sak 14).

Etter dette er også prinsippene for eksportoppgavene etter 01.07.00 blitt drøftet, bl. a. i felles møter mellom Tine BA og Synnøve Finden ASA 07.10.02 og 30.10.02. Disse drøftingene har kastet nytt lys over hvordan kompensasjonen for reguleringslagring bør gis. Statens landbruksforvaltning finner det derfor riktig å justere prinsippene som ble lagt til grunn i Omsetningsrådet sitt vedtak 21.06.02 vedr. satser for 2. halvår 2001 med de prinsippene som er lagt til grunn i korreksjonsoppgavene for hvitost etter 01.07.00. Disse blir også lagt til grunn for eksportoppgavene og fastsetting av satser f.o.m. 2002. Sammenlignet med det som ble lagt til grunn i OR sitt vedtak 21.06.02, gjøres det følgende justering av de prinsipper som da ble lagt til grunn:

- Hvitost: Det benyttes omregningsfaktor, tilvirkningskostnad samt verdien av biprodukt for Norvegia, ikke for hele gruppen modnede oster til industri
- Smør: Data fra etterkontrollen i 2001 korrigeres med prisnedskrivning av smørølje til margarinindustrien og ved å holde fløteblanding til iskremindustrien utenfor beregningene.

Klagen berører satsene for 1. halvår 2001. Statens landbruksforvaltning mener at satsene og godtgjørelsen for 2. halvår 2000 også bør vurderes på nytt fordi de feil som er avdekket for 2001 også har vært gjort gjeldende for 2. halvår 2000, og bør derfor korrigeres på samme måte.

Dersom det tas hensyn til dette vil vi få følgende nye satser for 2. halvår 2000, 1. halvår 2001, og for hvitost og smør for 2. halvår 2001. Tidligere vedtatte satser i parentes. Alle satsene er øre/kg/uke.

	2. halvår 00	1. halvår 01	2. halvår 01
Hvitost	6,34 (7,91)	6,24 (6,72)	6,03 (6,45)
Smør	4,85 (4,89)	4,88 (4,79)	4,77 (3,97)
Tørrmelk	4,02 (4,40)	4,33 (4,50)	
Kasein	10,49 (10,55)	11,68 (11,59)	
Geitost	6,97 (8,92)	7,29 (7,03)	

Dette medfører at lagringsgodtgjørelsen korrigeres med følgende beløp for de aktuelle periodene:

Periode	Beløp, kr
2. halvår 2000	-1 571 746
1. halvår 2001	- 411 503
2. halvår 2001	- 239 335
Totalt	- 2 222 584

Beløpet blir å tilbakeføre til fondet for omsetningsavgiften på melk. Totalt utgjør dette 6,9 % av tidligere godkjente godtgjørelser på til sammen 32 mill. kroner.

Statens landbruksforvaltning bestemte 6.7.01 hvilket avkastningskrav en ville legge til grunn ved etterregninger under prisutjevningsordningen for melk i perioden fra 1.7.00. Vedtaket ble påklaget og fikk sin endelige avklaring ved Landbruksdepartementets brev av 29.11.02. SLF fattet vedtak om etterregning for 2. halvår 2000 i tråd med departementets vedtak 11.12.02. Etterregning for påfølgende perioder vil bli gjennomført løpende.

Endelig etterregning vil kunne forandre grunnlaget for satsene i forhold til den informasjon som er tilgjengelig på satsfastsettelsestidspunktet. I tråd med tidligere signaler i saker til Arbeidsutvalget vil behovet for nye korrigeringer som resultat av dette bli vurdert løpende. I forhold til denne aktuelle perioden vil SLF foreta denne vurderingen når etterregningene for perioden er gjennomført. Det vil derfor kunne bli fremmet forslag om nye korreksjoner. SLF legger likevel fram denne saken nå, for å få avklart prinsippene for disse satsene, slik at en har et sikrere grunnlag for framtidige satsfastsettelser.

Nærmere om Synnøve Findens klage

Statens landbruksforvaltnings ovennevnte forslag om korrigering av lagringssetser og lagergodtgjørelse innebærer at Omsetningsrådets tidligere vedtak om satser for reguleringslagring omgjøres i medhold av forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c. Omgjøringen innebærer i realiteten at anførselene i Synnøve Findens brev av 14.9.01 i stor grad tas til følge. I tillegg kommer nye momenter på basis av ovennevnte drøftinger. Det antas derfor unødvendig å videresende Synnøve Findens brev til Landbruksdepartementet for ytterligere vurdering av omgjøring i henhold til omsetningsloven § 11 fjerde ledd.

Med hjemmel i forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c, og forskrift 28.11.96 for bevilgninger til reguleringstiltak i melkesektoren § 4, gjøres følgende

Vedtak:

Arbeidsutvalget foreslår for Omsetningsrådet at det gjøres følgende vedtak:

- 1 Det vedtas følgende justerte satser for reguleringslagring i 2. halvår 2000 og for 1.- og 2. halvår 2001. Alle satsene er i øre/kg /uke.

	2. halvår 2000	1. halvår 2001	2. halvår 2001
Hvitost	6,34	6,24	6,03
Smør	4,85	4,88	4,77
Tørrmelk	4,02	4,33	
Kasein	10,49	11,68	
Geitost	6,97	7,29	

- 2 Oppgavene over godtgjøring for reguleringslagring 2. halvår 2000 og 2001 korrigeres, og kr 2 222 584 tilbakebetales fra Tine BA og godskrives fondet for omsetningsavgift for melk.

9. Avsetningstiltak i melkesektoren – Satser for reguleringslagring 2002

I henhold til § 4 i forskrift for bevilgninger til markedsreguleringstiltak innenfor melkesektoren, skal det fastsettes satser til dekning av følgende påløpte kostnader ved lagring av reguleringsprodukter.

Dette er:

- 1 Lagringskostnader
- 2 Overføringskostnader mellom ulike reguleringslager
- 3 Kapitalbinding og øvrige kostnader ved løpende lagring

De kostnadsartene som inngår i pkt. 1 er avskrivning og renter til bygninger og maskiner, vedlikehold, energikostnader og forsikringer.

Overføringskostnader (pkt. 2) er kostnader på grunn av ekstra lagerhåndtering ved overføring av reguleringsprodukter fra et lager til et annet for videre lagring. Her kan det godtgjøres for uttak og innlegg med en fast sats pr. kg overført produkt.

Tine BA foreslår satser for 1. halvår 2002 i brev av 20.11.02 og satser for 2. halvår 2002 i brev av 21.11.02. De foreslår ingen endringer i innlagrings- eller overføringskostnader (pkt. 1 og 2). Kostnadene til kapitalbindingen (pkt. 3) har de beregnet med utgangspunkt i råvareverdier fra etterkontrollen for 1. halvår og råvareverdier benyttet i prisutjevningen for 2. halvår. Videre er vedtatte rentesatser for 1.- og 2. halvår 2002 lagt til grunn.

Prinsippene for lagringssatser ble gjennomgått og revidert i forbindelse med Omsetningsrådets fastsetting av satser for 2. halvår 2001, 21.06.02. Etter dette er verdiberegningene diskutert i forbindelse med fastsettelse av verdien på reguleringsproduktene ved eksport. Resultatet av disse diskusjonene førte til visse endringer vedrørende hvitost og smør. Disse endringene er det redegjort for og lagt til grunn i korreksjonsoppgaven for satser og godtgjørelse for reguleringslagring for perioden 01.07.00-31.12.01, og som er lagt fram i dette møtet. Prinsippene er således omforent mellom Tine BA og Synnøve Finden ASA, som har hatt anførsler til satsene.

Utgangspunktet for beregning av satser under pkt. 3 ovenfor er at markedsregulator skal ha dekning for kostnadene til kapitalbinding av varer på reguleringslager beregnet utfra

varenes tilvirkningskostnader² fratrukket verdien av biprodukter som framkommer i produksjonen. Det er overskudd av melk som råvare som prinsipielt sett skal reguleres, lagring skal derfor godtgjøres etter varens verdi i sin minst foredlede form. Dette medfører at kostnadsarter som ikke kan knyttes direkte til selve produksjonen av varen ikke er relevante for reguleringsvolumet.

Det må videre kontrolleres for råvareverdien til de aktuelle reguleringsproduktene slik at om råvareverdien for det aktuelle reguleringsproduktet er høyere enn gjennomsnittet i gruppen så benyttes gjennomsnittet. Men dersom råvareverdien for det aktuelle produktet er lavere, må denne konkrete verdien benyttes

Med utgangspunkt i dette legges resultatene fra etterkontrollen for 1. halvår 2002 til grunn. For 2. halvår 2002 benyttes prognoserte verdier i prisutjevningen for 3. og 4. kvartal.

Hvitost	Prisnedskrivningen ved eksport av ost beregnes utfra prisen til det innenlandske industrimarkedet. Det tas utgangspunkt i råvareverdien fra etterkontrollen for modnede oster til industri. Videre benyttes omregningsfaktor, tilvirkningskostnad og verdien av biprodukt for Norge 10 kg.
Smør	Grunnlaget som benyttes er råvareverdien fra etterkontrollen for fløte til smørprodukter, industrimarkedet, og omregningsfaktor og tilvirkningskostnader for de artiklene som reguleringsseksporeres. Resultatene fra etterkontrollen korrigeres ved at fløteblanding til iskremindustrien tas ut av beregningsgrunnlaget.
Geitost	Reguleringsvaren for geitemelk er ekte geitost produsert i løs vekt, 18 kg og ferdigpakket 750 gr. For å beregne verdi tas det utgangspunkt i målprisen på geitemelk til produksjon av ekte geitost, omregningsfaktor og tilvirkningskostnad for produksjon av geitost i løs vekt. Målprisen benyttes her fordi råvareverdien er høyere enn målpris når vi trekker ut Frozen curd fra gruppen geitemelksprodukter, industri. Frozen curd tas ut fra gruppen fordi dette er et produkt som er helt forskjellig fra ekte geitost, som er reguleringsvaren.
Tørrmelk	For tørrmelk er reguleringsvaren i all hovedsak skummetmelkpulver i storesekk 750 kg. Grunnlaget som brukes her er råvareverdien fra gruppen tørrmelk til industri. Videre benyttes omregningsfaktor, tilvirkningskostnader fratrukket verdien av biprodukt fra etterkontrollen for skummetmelkpulver i storesekk 750 kg.
Kasein	For kasein er reguleringsvaren løpekasein, 25 kg. Kasein utgjør ikke en egen gruppe i etterkontrollen. Utgangspunktet for å beregne råvareverdien på kasein er den samme som for gruppen tørrmelk til industri. Videre benyttes omregningsfaktor, tilvirkningskostnader fratrukket verdien av biprodukt fra grunnlagsmaterialet for løpekasein 25 kg.

Tine BA er uenig i at man for smør i 2. halvår 2001 skal legge til grunn det innenlandske industrimarkedet ettersom delingen av biproduktgruppen fløte til smør i PU først skjer f.o.m. 01.07.02. Statens landbruksforvaltning mener at det prinsipielt er riktig å legge

² Tilvirkningskostnadene er råvare- og produksjonskostnadene som påløper produksjonen av reguleringskvantaene.

industrimarkedet for smør til grunn også nå ettersom det i forhold til markedsreguleringen er de samme underliggende realiteter som gjelder.

De diskusjonene som har vært ført har vært både nyttige og helt nødvendige for å komme fram til de prinsippene som nå legges til grunn. Dette betyr ikke at diskusjonen omkring prinsipper og praktiske tilpasninger med dette nødvendigvis er avsluttet. Det vil fortsatt kunne være elementer som senere vil kunne tas opp til ny vurdering ved fastsetting av satsene for fremtiden, bl.a. håndteringen av Tine BA sin interne prisnedskrivning av fløteblanding til iskremindustrien.

Med utgangspunkt i dette og en rentesats på 6,9 %, fastsatt av Omsetningsrådet 24.05.02, vil vi få følgende satser for reguleringslagring av melkeprodukter for 1. halvår 2002 (øre/kg/uke):

	Råvare verdi, kr/ltr	Grunnlag for kapitalberegning kr/kg	Kostnader til kapitalbinding øre/kg/uke	Lagringskostnader, øre/kg/uke	Sats, øre/kg/uke
Smør	7,94 ³	23,98	3,18	1,3	4,48
Ekte geitost	2,87	34,80	4,62	1,9	6,52
Hvitost	2,66	32,89	4,36	1,5	5,86
Tørrmelk	2,51	18,44	2,45	1,0	3,45
Kasein	2,51	48,28	6,41	1,0	7,41
Håndtering ved overføring av produkter mellom reguleringslager: 5,30 øre/kg					

Når det gjelder 1. halvår har Tine BA i sitt forslag lagt til grunn NILFs beregnede råvareverdier for aktuell periode/halvår og sine kalkyler for det aktuelle halvåret, gjeldende pr. 01.07.01.

I Etterkontrollen til NILF for denne perioden er det imidlertid tatt utgangspunkt i de nye produktkalkylene som TINE anvender fra 01.07.02 og som har sin basis i regnskapstall for 2001.

Statens landbruksforvaltning mener at det her må være mest korrekt å fullt ut legge NILFs etterkontroll til grunn. På grunn av dette vil forslaget til sats avvike noe fra det som er foreslått av Tine BA.

Videre har Tine BA for smør foreslått å bruke den gjennomsnittlige råvareverdien for fløte til smør for alle markeder. Vi vil imidlertid utfra prinsippene som er presentert ovenfor, legge til grunn råvareverdien fra etterkontrollen for fløte til smørprodukter, industrimarkedet, men korrigert ved at fløteblanding til iskremindustrien tas ut av beregningsgrunnlaget.

Med en rentesats på 7,4 %, fastsatt av Omsetningsrådet 23.10.02, vil vi få følgende satser for reguleringslagring av melkeprodukter for 2. halvår 2002 (øre/kg/uke):

³ Her benyttes målprisen for det innenlandske smørmarkedet fordi råvareverdien fra etterkontrollen for fløte til smørprodukter - industrimarkedet, korrigert for fløteblanding til iskremindustrien, gir en høyere gjennomsnittsverdi enn målpris.

	Råvare verdi, kr/ltr	Grunnlag for kapitalberegning kr/kg	Kostnader til kapitalbinding øre/kg/uke	Lagrings- kostnader, øre/kg/uke	Sats, øre/kg/uke
Smør	7,94 ⁴	23,80	3,39	1,3	4,69
Ekte geitost	2,85	34,74	4,94	1,9	6,84
Hvitost	2,71	33,58	4,78	1,5	6,28
Tørrmelk	2,86	24,11	3,43	1,0	4,43
Kasein	2,86	65,94	9,38	1,0	10,38
Håndtering ved overføring av produkter mellom reguleringslager: 5,30 øre/kg					

Statens landbruksforvaltning bestemte 6.7.01 hvilket avkastningskrav en ville legge til grunn ved etterregninger under prisutjevningsordningen for melk i perioden fra 1.7.00. Vedtaket ble påklaget og fikk sin endelige avklaring ved Landbruksdepartementets brev av 29.11.02. SLF fattet vedtak om etterregning for 2. halvår 2000 i tråd med departementets vedtak 11.12.02. Etterregning for påfølgende perioder vil bli gjennomført løpende.

Endelig etterregning vil kunne forandre grunnlaget for satsene i forhold til den informasjon som er tilgjengelig på satsfastsettelsestidspunktet. I tråd med tidligere signaler i saker til Arbeidsutvalget vil behovet for nye korrigeringer som resultat av dette bli vurdert løpende. I forhold til denne aktuelle perioden vil SLF foreta denne vurderingen når etterregningene for perioden er gjennomført. Det vil derfor kunne bli fremmet forslag om nye korreksjoner. SLF legger likevel fram denne saken nå, for å få avklart prinsippene for disse satsene, slik at en har et sikrere grunnlag for framtidige satsfastsettelser.

Med hjemmel i forskrift 28.11.96 for bevilgninger til reguleringstiltak innenfor melkesektoren § 4 gjøres følgende

Vedtak:

Arbeidsutvalget foreslår at:

- 1 Omsetningsrådet fastsetter følgende satser for lagring av reguleringsvarer i melkesektoren for 2002:

	1. halvår 2002	2. halvår 2002
- fryselagring av smør	4,48 øre/kg/uke	4,69 øre/kg/uke
- fryselagring av ekte geitost	6,52 øre/kg/uke	6,84 øre/kg/uke
- kjølelagring av hvitost	5,86 øre/kg/uke	6,28 øre/kg/uke
- tørrlagring av tørrmelk	3,45 øre/kg/uke	4,43 øre/kg/uke
- tørrlagring av kasein	7,41 øre/kg/uke	10,38 øre/kg/uke
- overføring av reguleringsprodukter	5,30 øre/kg	5,30 øre/kg

- 2 Omsetningsrådet gir Arbeidsutvalget fullmakt til å foreta tekniske justeringer av satsene i forhold til resultatene fra etterregningen.

⁴ Her benyttes målprisen for det innenlandske smørmarkedet fordi vi forventer at resultatene fra etterkontrollen for 2. halvår vil gi samme hovedresultat som for 1. halvår, dvs at beregnet råvareverdi vil overstige målpris, og at det således vil være riktig å legge målpris til grunn.

10. Markedsregulering fjørfe – Priskompensasjon for produksjon av skilleprodukter

Prior Norge foreslår i brev datert 12.12.2002 en iverksettelse av forskriften for priskompensasjon til skilleprodukter. Forslaget kommer som en følge av at prisnedskrivningen på konservert eggeplomme faller bort fom. 01.02.2003. Statens landbruksforvaltning har hatt møter med Prior Norge 17.10.2002 og 27.11.2002. I tillegg var det møte 13.01.2003 hvor også Fjørfebransjens landsforening var til stede.

I RÅK-ordningen for egg og eggprodukter har prisnedskrivning på bl.a. konservert eggeplomme, skallegg, heleggmasse, heleggpulver og eggeplommepulver inngått.

Utviklingen i prisnedskrivning (PNS), kvantum og utbetaling fordelt på råvare i perioden 1999 til 2003 (prognose):

Råvare	Volumer, tonn					Beløp, 1 000 kr				
	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
Heleggmasse	0	6	415	546	527	0	9	614	114	170
Heleggpulver	0	8	60	67	67	0	55	431	601	801
Eggeplomme, kons.	770	731	694	735	13	3 234	308	297	314	
Eggeplommepulver	9	8	12	13	13	77	74	106	144	160

Prisnedskrivning på konservert eggeplomme har blitt gitt til næringsmiddelindustri som produserer ferdigvarer som majones, salater og dressinger. Landbruksdepartementet har vedtatt bortfall av prisnedskrivningen for konservert eggeplomme fra 01.02.2003. Bortfallet skjer på bakgrunn av en dokumentert overkompensasjon av konservert eggeplomme i forhold til utenlandsk eggeplomme. Dette er basert på en beregning hvor verdensmarkedspris pluss tollsats utgjør kr 44 pr. kg, mens norsk pris på konservert eggeplomme er kr 40,80 pr. kg.

Gjeldende sats for prisnedskrivningen er kr 4,28 pr. kg konservert eggeplomme. På årsbasis utgjør dette en støtte på 3,1 mill. kroner til 735 tonn plomme (2002). Dette kvantumet tilsvarer i underkant av 3 500 tonn skallegg. Det totale kvantum egg som inngår i skilleprosessen ved en av de norske eggproduktfabrikkene utgjør ca. 4 000 tonn. Differansen (ca. 500 tonn) benyttes bl.a. til sauser og bakevarer og mottar ikke prisnedskrivning. Med utgangspunkt i de totale tilførsler av egg på ca. 45 000 tonn egg vil en fullstendig kompensasjon av bortfalt PNS finansiert over omsetningsavgiften utgjøre ca. 10 øre pr. kg skallegg når administrasjon av ordningen er inkludert.

Prisnedskrivning gjennom RÅK-ordningen videreføres for de andre råvarene som inngår i ordningen. Det har vært en betydelig økning i satsene for disse råvarene de siste årene. Som det framgår av tabellen ovenfor har dette medført en sterk økning i tilskuddet til andre eggprodukter som benyttes som råvare i næringsmiddelindustrien. Økningen kompenserer til dels for bortfallet av støtten til eggeplomme. For disse råvarene har situasjonen vært den at det har vært billigere å importere enn å bruke norsk råvare.

Mulige konsekvenser for bortfall av råvarepriskompensasjon, oppgis å være en potensiell utflytting av produksjon og /eller bruk av substitutter. Bruken av den konserverte eggeplommen fordeler seg ca. 50/50 mellom majoneser og salater/dressinger. SLF antar at en ev. utflytting av produksjon først og fremst vil kunne gjelde salat- og dressingproduksjon. Da spesielt salater hvor fisk/fiskeprodukter inngår, og hvor et innhold på mer enn 20 % av slike produkter vil gi tollfri adgang til Norge. I salatproduksjon, hvor det tilsettes en rekke stoffer, kan det også være lettere å finne substitutter til eggeplomme. Dette er i dag vanskeligere å gjennomføre i majones, uten å endre smaken på produktet. Tollbeskyttelsen på konserverte eggeplomme er ellers så høy at SLF vurderer import til bruk i produksjon av majones som lite aktuelt. Det poengteres at markedsreguleringen ikke skal utgjøre noe sikkerhetsnett for næringsmiddelindustrien. Iverksettelse av ev. tiltak i denne forbindelse må finne sin begrunnelse i behovet for frihetsgrader i reguleringen av et potensielt overskudd på inntil 3 500 tonn.

I 1993 vedtok Omsetningsrådet en endring av virkemidlene i forhold til skillevirksomheten. Det ble etablert en ordning med priskompensasjon for ferdige skilleprodukter. Kompensasjonen kan legges på plomme eller eggehvite eller en kombinasjon av disse. Priskompensasjonen skal i prinsippet medføre at skilleproduktene kan forsvare skalleggverdien. Det har ikke vært benyttet priskompensasjon etter 1996 da forskjellen mellom råvareverdien for plommeprodukter og skalleggverdien ble beregnet til kr 0 (jf. § 7 i forskrift om bevilgninger til markedsreguleringstiltak innenfor fjørfesektoren).

Priskompensasjonen skal ifølge forskriften om priskompensasjonen § 2 gis på råvareandelen i ferdigvarene. Med ferdigvarer i denne sammenheng forstås de ulike halvfabrikata av plommeprodukter og hviteprodukter. Da priskompensasjon ble gitt, ble satsen fastsatt på grunnlag av beregninger og data fra PEP. Dette ga grunnlaget for en skillekalkyle, hvor satsen fremkom.

Av vurderingene knyttet til innføring av bestemmelsen om priskompensasjon for skilleprodukter i § 7 i markedsreguleringsforskriften (tidligere § 8 i gjeldende forskrift i 1993), framgår det at Omsetningsrådet la vekt på at det fortsatt skulle være eggproduktvirksomhet i Norge. Det framgår også at skillevirksomheten og tilhørende økonomiske betingelser ble vurdert som en del av markedsreguleringen.

Produksjon av eggeplomme innebærer en produksjon av eggehvite. I følge PEP (2002) legges følgende prosentsetter til grunn ved beregning av utbytte:

Plomme	22 %
Hvite	42 %
Svinn	19 %
Heleggmasse	17 %

Eggehvite er det begrenset anvendelse for i Norge. Overskuddet av eggehvite har blitt eksportert med støtte fra omsetningsavgiften (8,5 mill. kroner i støtte til 1 235 tonn eggehvite i 2001). Det bør vurderes om tilskudd til eggeplomme har generert et uforholdsmessig stort overskudd av eggehvite.

Skillevirksomheten er viktig som et instrument i markedsreguleringen. En stor del av virkemidlene i markedsreguleringen er basert på skilleprodukter som reguleringsvare.

Eggproduktfabrikkene produserer i tillegg til flytende eggehvite og eggeplomme, tørket heleggpulver. Også dette er produkter som inngår i markedsreguleringen med lagringsstøtte og eksportstøtte. Markedsregulering av skallegg er i praksis uaktuelt etter at holdbarhetstiden ble redusert. Dette har økt betydningen av markedsregulering av egg i form av eggprodukter, i forhold til vurderingene som ble foretatt i 1992/93.

Et av de første spørsmålene som stilles ved bruk av virkemidler i markedsreguleringen, er om tiltaket er konkurransenøytralt. I følge forskriften skal kompensasjonen ytes til alle godkjente eggproduktprodusenter som skiller plomme og hvite. Fjørfebransjens landsforening har ingen motforestillinger til gjeninnføring av tiltaket så lenge uavhengige aktører er berettiget samme kompensasjon som PEP. Ordningen må således sies å være konkurransenøytral.

Prior Norge foreslår i sin søknad en gjeninnføring av priskompensasjonen og at grunnlaget for satsfastsettelsen endres. De foreslår at utgangspunktet for fastsettelsen er bortfallet av RÅK ordningens råvareprisnedskrivning på kr 4,28 pr. kg konservert eggeplomme (d.e. en direkte kompensasjon for bortfall av RÅK-ordningens støtte til konservert eggeplomme).

Statens landbruksforvaltning viser til at en slik endring vil være i strid med gjeldende forskrift, da prinsippet for beregningene som legges til grunn er forskjellige. Bortfallet av prisnedskrivningen er begrunnet med at norsk eggeplomme har blitt overkompensert i forhold til utenlandsk vare. Dette tilsier at bortfallet av prisnedskrivningen ikke danner et godt utgangspunkt for satsfastsettelse. Den gjeldende forskriften for priskompensasjon gir tilfredsstillende muligheter for kontroll og er tidligere akseptert både av bransjen og Omsetningsrådet.

Det er behov for å vurdere effektene av gjeninnføring av priskompensasjon i forhold til WTO-avtalen, som bl.a. inneholder bestemmelser om tak for intern støtte.

I tillegg bør det avklares om det har skjedd endringer i prisbildet etter at priskompensasjon falt bort i 1996 da det ikke lenger var grunnlag for tilskuddet etter forutsetningen i forskriften. Prior Norge er bedt om å foreta beregninger basert på forskriftens forutsetninger og med dagens aktuelle priser. Resultatet av disse beregningene vil vise om prisbildet er endret etter 1996.

Det kan stilles spørsmål ved om det er riktig at støtten til konservert eggeplomme skal overføres fra statlige midler til midler fra omsetningsavgiften. Bortfall av råvareprisnedskrivningen uten at dette blir erstattet av andre former for prisnedskrivning av råvaren til næringsmiddelindustrien, kan gi et potensielt overskudd på ca. 3 500 tonn egg. Hvordan dette overskuddet skal håndteres, eventuelt ikke håndteres, bør være vurdert av markedsregulator og arbeidsutvalget. Dette innebærer bl.a. en vurdering av alternative virkemidler.

På bakgrunn av de nevnte usikkerhetsmomenter er det behov for å arbeide videre for i størst mulig grad å avklare de nevnte problemstillinger.

Vedtak:

Arbeidsutvalget tar saken om gjeninnføring av priskompensasjon til konservert eggeplomme til orientering. Statens landbruksforvaltning arbeider videre med å avklare aktuelle problemstillinger.

Møtet var slutt kl. 12.00.